

*Nástroje interpretace
novomediálního díla II*

Jaro 2014

MÉDIA A PAMĚŤ

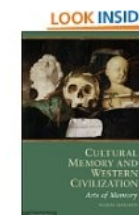
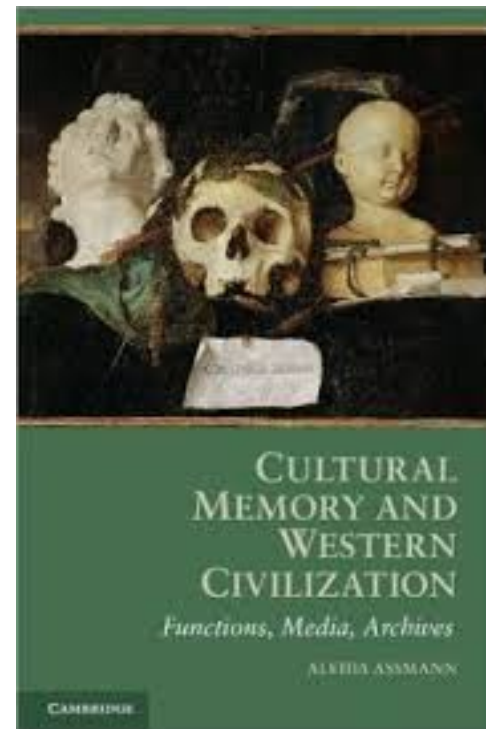
- *Fotografie / zachycený okamžik / vzpomínka.*
- *Film / médium lineární, historické paměti.*
- *Video / paměť jako proud vědomí.*
- *Nová média / paměť jako databáze/software*

PAMĚŤ Z HLEDISKA SPOLEČENSKÝCH VĚD

- Aleida Assmann: *The Past in the Present: Dimensions and Dynamics of Cultural Memory* (od 2011...)
- Zájem o minulost: od 80. až 90. let 20.st
- Paměť jak interdisciplinární fenomén:

Definice psychologická:

viz Psychologie, lexikon pojmů, s. 104 ...

- http://www.amazon.com/Cultural-Memory-Western-Civilization-Functions/dp/0521165873/ref=la_B004ZFAHEU_1_1?s=books&ie=UTF8&qid=1394018501&sr=1-1#reader_0521165873

PAMĚŤ Z HLEDISKA SPOLEČENSKÝCH VĚD

- **Assmann definuje důvody zájmu o paměť:**
- Postmoderní situace: Konec „velkých vyprávění“, na konci studené války.
- Postkoloniální situace.
- Posttraumatická situace po Holocaustu a dvou světových válkách.
- Odchod generace svědků těchto traumat.
- **Nová digitální revoluce v komunikačních technologiích, která změnila status informace, neboť vytváří nové podmínky pro ukládání a šíření informací avšak bez toho, aby chránily jejich dlouhodobou trvanlivost.**

PAMĚŤ Z HLEDISKA SPOLEČENSKÝCH VĚD

- Individuální paměť
- Kolektivní paměť
  - 1. užití/definice: Maurice Halbwachs, 1925 (mémoire collective). Kontext sociologie.

<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=266&lst=117>

MH: kolektivní paměť vs. kolektivní nevědomí (C. G. Jung)

: kolektivní paměť jako produkt kulturní dědičnosti (socializace jedince) vs. kolektivní paměť jako výraz biologické dědičnosti.

: proces socializace: formován symbolickými a verbálními konvencemi.

: v paměti se udrží jen to, co má vztah k přítomnosti.

: opakováním vzpomínek vzniká tradice, tj. „přetvoření vzpomínek ve zvyklost“.

Paměť jako „sociálně podmíněné vzpomínání, tvořivá konstruktivní a sociálně podmíněná aktivita.“ MH

PAMĚŤ Z HLEDISKA SPOLEČENSKÝCH VĚD

Aleida Assmann

Vtělená paměť

- a) Individuální
- b) Společenská/sociální paměť – *intergenerační (80 – 100 let)*

Zprostředkovaná paměť – c + d = transgenerační

- c) Politická paměť
- d) Kulturní paměť

PAMĚŤ Z HLEDISKA SPOLEČENSKÝCH VĚD

Aleida Assmann

- a) Individuální paměť
- Procedurální
- Sémantická
- Epizodická (perspektivní a idiosynkratická, fragmentární, proměňující se v interakci s druhými, proměnlivá a nestálá)

PAMĚŤ Z HLEDISKA SPOLEČENSKÝCH VĚD

Aleida Assmann

- b) Společenská/sociální paměť

PAMĚŤ Z HLEDISKA SPOLEČENSKÝCH VĚD

Aleida Assmann

- c) Politická paměť

Uložená v externích médiích: knihovny, muzea, památníky, vzdělávací systémy, rituály oslav významných dnů a svátků....

PAMĚŤ Z HLEDISKA SPOLEČENSKÝCH VĚD

Aleida Assmann

- d) Kulturní paměť
- Zapamatováno – zapomenuto – něco mezi tím, tj. knihovny, muzea, archivy.

PAMĚŤ Z HLEDISKA SPOLEČENSKÝCH VĚD

Aleida Assmann

- Politická paměť vs. kulturní paměť

homogenní - heterogenní

mobilizující masy - vztahující se k jedincům

PAMĚŤ Z HLEDISKA SPOLEČENSKÝCH VĚD

Aleida Assmann

- Shrnutí: Není žádná „kolektivní paměť“.
- Paměť je vždy individuální (*osobní, existenciální zkušenost*)
- Kolektivní paměť není výsledek vzpomínání, ale procesu vyjednávání o významu (*reprezentace paměti: obrazy, texty, symboly*).
- Kolektivní paměť – nahradit – plurálem identit a paměťových systémů v jedné osobě.

V. Flusser: *O paměti: elektronické nebo jiné*

1990

- 1. paměť jako genetická informace
- 2. paměť kulturní (člověk jako historická bytost)
- Ad 2: kulturní paměť: Opory/média paměti –
  - Vzduch (orální přenos informací)
  - Kámen, kosti ... (záznam dovednosti, materiální kultura)
  - Tělesná gesta

V. Flusser: *O paměti: elektronické nebo jiné*

1990

- Od orální k literární paměti
- Abeceda: „*kód přepisující fonémy mluveného jazyka do vizuálních symbolů, které mohou být otištěny na pevné objekty.*“ VF
- Knihovna: symbol/nástroj kumulace informací
- *Knihovna jako superlidská paměť, přesahující jedince, vznášející se nad ním, nedostupná jedinci.*

V. Flusser: *O paměti: elektronické nebo jiné*

1990

- Od orální k literární paměti
  - *Platónská tradice*
  - *Talmudská tradice*

V. Flusser: *O paměti: elektronické nebo jiné*

1990

- Informace ve věku elektronické paměti
- Nová média jako zjednodušená forma (externalizace, simulace) organizace mozku.
- Elektronická paměť:
  - snadnější naplnění informacemi
  - Automatizace procesu „informování předmětů“.
  - Zrušení představy „subjektu“ ve prospěch sítě inter-individuálních vztahů: kolektivní inteligence.

3x o paměti

- A) Paměť a performance (Memory performance)
- B) Umění paměti (The Art of Memory)
- C) Mechanismy vzpomínání a zapomínání

3x o paměti

- A) Paměť a performance (Memory performance)

- Zpochybnění tradiční historiografie. Klíčový text: **M. Foucault, *Archeologie vědění*** (fr. 1969, čj. 2002).

Klíčová slova:

- Umělecké aktivity typu „reenactment“, chápané jako jedna z forem mediálního umění (P. Weibel).
- Performance „krize dokumentu“.

Příklady:

- Bo-ring: Performing memory: http://www.bo-ring.net/?page_id=18

(Aktivita v letech 2008 až 2011): „37 years too late“: http://www.bo-ring.net/?page_id=550

- Barbora Klímová: Replaced 2006: <http://www.ffa.vutbr.cz/~qvklimovab/index.php>
- Vybrané akce: <http://animal.ffa.vutbr.cz/~qvklimovab/?page=pc1p&menu=2>
- Základní dílo reenactments: Marina Abramovič: *Seven Easy Pieces* (2005).
- <http://www.youtube.com/watch?v=ZJIVCZ8H0M0>

3x o paměti

- B) Umění paměti
- Klíčový text: Frances A. Yates: *The Art of Memory* (1966).
- wikipedii: http://en.wikipedia.org/wiki/Giulio_Camillo

- Stránka věnovaná umění paměti: článkům a dílům: autor Robert Edgar: <http://www.pinterest.com/rbedgar/memory-theatres/>

- Příklady:
- The World Memory Theatre: <http://www.worldmemorytheatre.org/index.htm>
- Robert Edgar: Robert Edgar presents Memory Theatre One, 1985. <http://vimeo.com/33134008>
- Robert Edgar: Memory Theatre Two, 2007. <http://vimeo.com/1021130>
- <http://www.robertedgar.com/>
- Agnes Hegedüs: *Memory Theatre VR*, 1997.
- Trvalá expozice v ZKM Karlsruhe: <http://on1.zkm.de/zkm/werke/MemoryTheaterVR>
- Youtube ukázka: <http://www.pinterest.com/pin/343540277795065764/>

